

Skogsdrivning på utskogen vintern 1934

Under förvintern påbörjade skogsbolagen stora drivningar, d.v.s. skogsavverkningar på utskogen på Sollerö fastland. Det var mycket folk på utskogen denna vinter. Ett stort lag fanns vid Djupsjön och ett vid Mossbäcken, sammanlagt omkring etthundra femtio man. Inga bilvägar fanns vid denna tid på solleröskogen utom en dålig sådan som gick från Vimo till Säxa fåbodar. Övriga körningar skedde på primitiva vintervägar.

Det skogslag som jag tillhörde bestod av sexton körare och fyrtiotvå huggare. Alla körare bodde i en stor koja med Anna Jonasson som kocka. Huggarna bodde åtta till tio man i varje koja och bildade olika kocklag. Andra kockor denna vinter var Bråttums Anna, Sörbu Greta och ytterligare några stycken. I varje koja fanns ett torkrum för kläder. Som regel hade kockorna ett avbalkat utrymme i kojans där de bodde.

Motorsågar fanns inte vid den tiden utan allt arbete fick utföras manuellt med bågsåg, yxa, timmersvans och barkspade. Två avmätare fanns för dessa fyrtiotvå huggare, ingen huggare var betrodd att mäta av timmerstockarna själv. Avmätarna, som fått instruktioner av skogsbolaget hur timret skulle mätas av, flängde runt mellan de olika hyggerna, där huggarna hela tiden ropade: "Avmätare häråt, avmätare häråt" när de fällt ett antal träd och väntade på avmätning så att de kunde kapa träden och barka på undersidan. Både timmer och massaved helbarkades på den tiden.

Körarnas redskap bestod av stockdrög för framsläpning till lunnplats, vidare timmerkälkar med svängbank på framkälken och stum bakkälke, timmersaxar, björnbindslen och yxor. Körarna hade även särskilda vattenlårar vilka fylldes med vatten som spreds ut på vintervägarna. Vattnet frös till och gjorde vägarna bärkraftigare.

Bakre raden från vänster: Stolt Gunnar, Lins Anders, Bälter Arvid, Skrader Lars, Hallin Einar, Fräs Gustav, Hallin Bror. Framre raden: Sörbu Greta, Sarjons Anna, Ullas Maria, Bråttums Anna.

Foto: Albert Påhls

Betalningen var 2:50 kr för en kubikmeter massaved. Pengarna betalades ut till körarna som i sin tur hade att betala huggarkostnaderna. Timret betalades efter särskilda uppgörelser. Endast det intummade virket betalades av bolagen. Det hände ibland att timmer kunde bli kvar i skogen och för detta fick huggarna ingen betalning.

Provianten kördes till Vimo med lastbil, där körare från varje arbetslag hämtade den varje lördag. Drivningarna började som regel några veckor före jul när myrarna frusit till. Avbrott skedde under jul- och nyårshelgerna. Efter trettondagen var arbetet i full gång igen fram till april månad. Någon hemresa blev det ytterst sällan, min bror Albert var t.ex. borta från Sollerön elva veckor i sträck.

En gång på vintern hade vi besök av skogsförvaltare Sundlöf från Mora. Körarna försökte då få något mer betalt eftersom förtjänsten blivit dålig. Det snöade kraftigt denna dag och förvaltarn tittade upp och sade: "Ni får ju ökning nu för fan". Det var all ökning de fick. Arbetarna hade ingenting att säga till om på den tiden.

Mot slutet av vintern då huggningen var klar började det snöa ihållande och under två dagar var det ingen som kunde vistas ute. Det kom under denna tid närmare en meter nysnö på allt virke som var otummat. Körarna fick sätta igång med att skotta fram allt virke som de kört fram under vintern. För detta extra jättearbete fick de ingen ersättning.

*Kockor på söndagstur: Ullas Maria, Bråttums Anna, Sarjons Anna och Sörbu Greta
Foto: Albert Påhls*

Det kunde bli många roliga stunder i samvaron på kvällarna med historieberättande och med Dunder Karl Olsson (DK) som mest i tagen. En gång på vintern var det dans anordnad i bergslagsstugan med en grammfon som musik. Kockorna hade fullt upp denna kväll.

Mot slutet av vintern var hela Sävsjöns is full med timmer. Intummarna hade bråda dagar. Numera har alla skackelklockor på vintervägarna tystnat och allt skogsarbete har övertagits av maskiner, såväl huggning som körning. Inkvartering i skogskojor har också upphört och ingen skogsarbetare ligger numera över i kojorna någon helg som förr i tiden.

Arvid Bälter